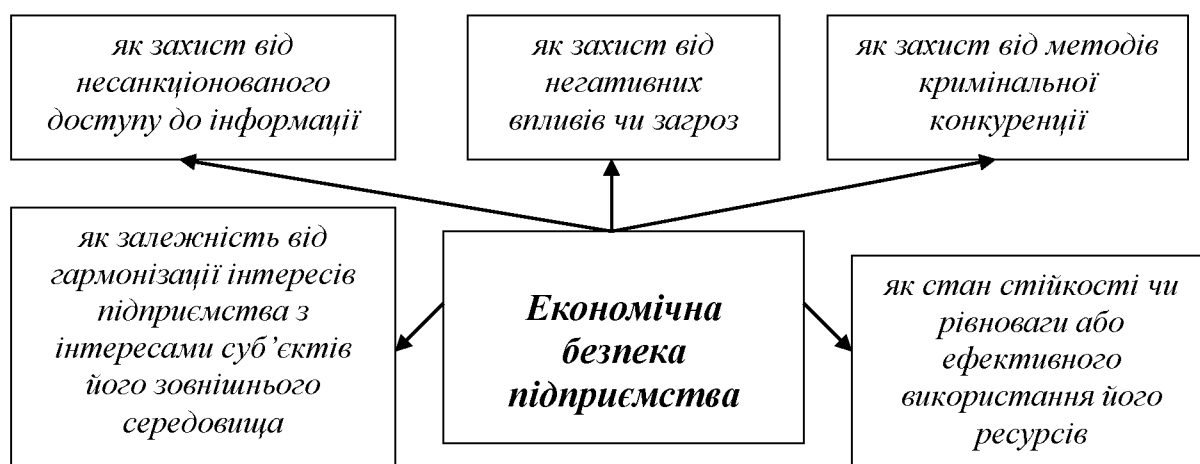

Деркач Уляна Євгенівна, студентка 3 курсу,
Ляхович Галина Іванівна, к.н.д.у, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту

ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Становлення та розвиток вітчизняної економіки, інтеграція України у світовий економічний простір, поширення глобалізаційних процесів та викликане цим посилення конкуренції загострюють проблему досягнення ефективності економічної діяльності і збереження стійкості сучасного підприємства, які формують фундамент для його економічної безпеки.

Проблематика економічної безпеки є предметом наукових пошуків багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, разом з тим, проаналізувавши та узагальнивши їхній науковий доробок, можна виділити різні підходи до трактування змісту економічної безпеки підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Підходи до розуміння економічної безпеки підприємства.

Джерело: власна розробка на основі [3, с. 18-21].

Економічна безпека підприємства – складне й багатогранне поняття, в рамках якого можна виділити різноманітні функціональні елементи. Так, економічну безпеку підприємства можна розглядати з позиції тих сфер його економічної діяльності, які потребують захисту, а саме безпеку основної діяльності, безпеку фінансової діяльності, безпеку маркетингово-збутової діяльності, безпеку інвестиційної та інноваційної діяльності, а також безпеку зовнішньоекономічної діяльності.

Зокрема розгляд фінансово-економічної безпеки підприємства з позиції об'єктів захисту дозволяє виокремити такі її складові:

1. Фінансову складову, яка є найважливішою, а часом і вирішальною для забезпечення ефективної роботи господарюючого суб'єкта. Вона включає забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами, достатніми для розширеного відтворення та виконання існуючих зобов'язань, досягнення

ефективного використання ресурсів підприємства (капіталу, техніки, технологій та устаткування, персоналу, матеріальних ресурсів тощо), фінансову стійкість, захищеність фінансово-економічних інтересів підприємства від негативних зовнішніх впливів.

2. Матеріально-сировинну, що характеризує наявність на підприємстві якісної та надійної системи постачання сировинних та матеріальних ресурсів, комплектуючих, запчастин, тари та інших та матеріалів.

3. Техніко-технологічну складову, а саме наявність на підприємстві необхідної техніки, обладнання, інструментів, які відповідають сучасним вимогам щодо оптимізації використання ресурсів, рівень впровадження нових прогресивних технічних засобів і технологій.

4. Політико-правову складову, в основі якої лежить юридична підтримка і юридичний захист усіх напрямків господарської діяльності підприємства, а особливо організація роботи господарюючого суб'єкта в рамках існуючого нормативно-правового поля, захист інтересів підприємства в договірних відносинах, правовий супровід будь-яких господарських операцій тощо.

5. Інтелектуально-кадрову складову, яка відображає забезпеченість підприємства управлінським та промислово-виробничим персоналом, характеризує стан інтелектуального потенціалу кадрів, їх освітньо-кваліфікаційний рівень та професіоналізм, захищеність від переманювання працівників конкурентами.

6. Інформаційну складову, яку варто розглядати з двох позицій:

- по-перше, як систему забезпечення підприємства актуальною, своєчасною та достовірною зовнішньою інформацією про стан економіки в цілому та ситуацію на ринках, які входять до сфери інтересів підприємства, а також відомостями про поведінку найважливіших для підприємства контрагентів конкурентів, основних постачальників і споживачів), адже “хто володіє інформацією, той володіє світом”;
- по-друге, як систему захисту внутрішньої інформації (комерційної таємниці підприємства, його ноу-хау та інших об'єктів інтелектуальної власності) від протиправних від посягань, дотримання в секреті конфіденційної інформації працівниками підприємства.

7. Ринкову складову, яка охоплює захист від зовнішніх та внутрішніх загроз ринкових позицій підприємства: недобросовісної конкуренції, іміджу фірми, торговій марці, будь-яких дій, що можуть призвести до зниження частки підприємства на ринку.

8. Екологічну складову, яка особливо актуальна для тих підприємств, чия діяльність негативно впливає на довкілля. Екологічна безпека спрямована насамперед на захист суспільства від негативних наслідків виробничо-господарської діяльності підприємства. В сучасному світі екологічні програми є важливою складовою концепції соціально відповідального бізнесу, а підприємства, що їх реалізують, отримують позитивні відгуки в суспільстві.

9. Силову складову, що полягає в організації надійної та ефективної системи безпеки та охорони підприємства, яка передбачає збереження майна і капіталу, фізичний захист і безпеку персоналу, захист доступу до інформації та баз даних підприємства тощо.

Зрозуміло, що всі складові економічної безпеки є взаємопов'язаними, органічно доповнюють одна одну і лежать в основі стратегії формування економічної безпеки підприємства. Разом з тим фінансова складова економічної безпеки є ключовою, адже вона відображає узагальнені результати господарської діяльності підприємства. Також рівень фінансової безпеки визначає можливість господарюючого суб'єкта забезпечувати інші складові його економічної безпеки, і навпаки, зміни в будь-якій сфері підприємства в кінці-кінців відображаються у його фінансовій безпеці.

Отже, зважаючи на доволі широкий спектр трактувань та різноманітність підходів, можемо зробити висновок про те, що економічна безпека підприємства є багатогранним і комплексним поняттям, що відображає узгодження й гармонізацію інтересів господарюючого суб'єкта із об'єктивними ринковими умовами господарювання задля ефективного використання виробничого потенціалу, уникнення різного роду загроз та забезпечення економічного розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки* : [колективна монографія у 2т.]. - Дніпропетровськ: «ФОП Дробязко С.І.», 2014. – Т. 2. - 349 с.
  2. *Ільяшенко С.М. Складові економічної безпеки підприємства і підходи до її оцінки* / С.М. Ільяшенко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2003. – № 3. – С. 12–19.
  3. *Мойсесенко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник*. / І.П. Мойсесенко, О.М. Марченко – Львів, 2011. – 380 с.
-

Коржак Віктор Богданович, магістрант 1 курсу,
Загурський Олександр Богданович, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри гуманітарних
та фундаментальних дисциплін

ГЕОПОЛІТИЧНА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ

Поточна трансформація українського оборонного сектора спрямована на наближення наших оборонних спроможностей до параметрів середовища безпеки. Система оборони повинна бути адекватною сучасним викликам, саме тому весь сектор безпеки, складовою частиною якого є захист, повинен бути ефективним у формуванні такого середовища безпеки, в якій держава може реалізувати максимально повно національні інтереси.

До того ж, для успішного управління цим процесом необхідно спочатку правильно встановити його напрямок. Це може статися, якщо відповідь на питання, перш за все, які проблеми, ризики та загрози існують в сфері забезпечення національної безпеки. Тим не менше, на цій основі слід розробити відповідну стратегію національної безпеки.

Невирішеним питанням, на сьогоднішній день, залишається пошук шляхів забезпечення високого рівня національної безпеки. Останні вибори